

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Att.: Chefkonsulent Nicky Valbjørn Trebbien
E-mail: ntv@kum.dk

København, den 17. januar 2017

Redegørelse til Kulturministeriet vedrørende status på håndhævelse af rettigheder

RettighedsAlliancen arbejder for et reguleret marked på internettet. Et reguleret marked er nødvendigt for, at virksomheder er villige til at investere i at drive forretninger online, og det er nødvendigt for at sikre, at forbrugerne kan færdes trygt og sikkert.

En stor del af arbejdet med at opnå et reguleret marked handler om at stoppe kriminelle aktiviteter. Kriminelle aktiviteter har i dag et omfang, der er så dominerende, at det reelt presser vilkårene for de lovlige aktører. Det, i en sådan grad, at det er de kriminelle aktiviteter, der sætter dagsordenen for vores samfund på internettet.

I dag bruger kriminelle i stigende grad film, musik og andre rettighedsbeskyttede produkter til at trække brugere til deres platforme for derigennem at begå andre kriminalitetsformer, som eksempelvis via malware og virus at stjæle personlige oplysninger, nøgenbilleder, kreditkortoplysninger og så videre¹.

¹ <https://media.gractions.com/314A5A5A9ABBBBC5E3BD824CF47C46EF4B9D3A76/0f03d298-aedf-49a5-84dc-9bf6a27d91ff.pdf>

Problematikken om håndhævelse af rettigheder på internettet handler altså om den generelle håndhævelse på internettet. Ophavsretten er på den måde blot en case, der eksponerer og tydeliggør en generel problematik, som vi som samfund står overfor; at vores nuværende retssystem er ude af stand til at håndhæve loven på internettet.

Vi har været i dialog med Rigsadvokaten og SØIK gennem flere omgange, og vi er løbende blevet imødekommet med intentioner og indsatser.

På trods af det, og alle initiativer, blandt andet også det fra Rigsadvokaten, der blev sat i søen 2013 for at styrke håndhævelsen på internettet, kan vi i dag konstatere, at det ikke har haft den ønskede effekt.

Så status er, at vi i Danmark stadig ikke er blevet bedre til at beskytte det danske marked mod digitale kriminelle. Og de digitale kriminelle er fortsat i en rivende udvikling med deres aktiviteter.

Hvad er det vi efterspørger, som vi ikke får

Vi er ganske klar over, at den danske politistyrke er i knæ, lastet med opgaver, og at de derfor har svært med ressourcer på alle områder. Men det er heller ikke politiet, vi sigter på, når vi efterspørger udvikling. Det er anklagemyndigheden. For det er anklagemyndigheden, der definerer de rammer, som politiet kan agere indenfor. Vi efterspørger en øget indsats, i form af en omprioritering af de allerede afsatte ressourcer i anklagemyndighed og politi.

Hvorfor er det anklagemyndigheden der er i fokus

Vi har op til nu samarbejdet om at udvikle håndhævelse inden for de eksisterende rammer. Vi har efter aftale anmeldt sager, holdt møder, og tilbudt vores tekniske og juridiske ekspertise, for at de anmeldte sager kunne blive håndteret. De anmeldte sager er udvalgt nøje, og repræsenterer alle en potentiel prøvesag indenfor nyudvikling. Med andre ord udfordrer alle sagerne barrierer og begrænsninger i den nuværende håndtering af sager i anklagemyndighed og politi.

Men det er desværre vores erfaring, at vi møder en usynlig mur, når vi prøver at udvikle håndhævelsen "indefra", selvom der, efter vores opfattelse, på basis af samtaler, møder og breve, er en fælles intention om at udvikle på håndteringen - for derved bedre at imødegå den digitale kriminalitet.

Hvad er udfordringen ved at ønske udvikling i en organisering, der frasorterer udvikling før den er kommet i gang

Som sagt, er det en aftale, at vi i samarbejde med anklagemyndighed og politi om konkrete projekter og sager, skal forsøge at udvikle nye tilgange og måder, som er nødvendige hvis

indsatserne skal have en effekt – men i realiteten bliver vi mødt af før-digitale, fastlåste principper og af en organisation, som ikke kan flyttes.

Et eksempel på det er sagen vedrørende tjenesten Popcorn Time, som vi anmeldte til SØIK i 2015. Det kræver nyudvikling at obstruere brugen af en tjeneste som Popcorn Time, men det kan godt lade sig gøre. Og der er stor opbakning alle steder fra til at gøre noget ved tjenesten, sammen. Det kræver dog, at vi 1) kan sige, at tjenesten er ulovlig – og at det offentlige dermed kan kommunikere, at den er ulovlig, og 2) at det offentlige kan tage sagen, alene fordi den krænker danske rettigheder, selv om de klassiske (før-digitale) kriterier som ansvarssubjekt og lignende ikke er til stede. Popcorn Time er i skyen, uden for dansk jurisdiktion, som majoriteten af de ulovlige tjenester, der dagligt stjæler dansk ejendomsret. SØIK tog sagen ud fra den før-digitale vinkling og føre sager mod to danskere, der står bag hjemmesider, der øjensynligt lukrerer på og markedsfører tjenesten. Så, i stedet for at gå efter *selve* tjenesten, og dermed stoppe kriminaliteten, valgte man at blive i boksen. Sagens omdrejningspunkt er således blevet, hvorvidt, der kan statueres et strafferetligt medvirkensansvar i relation til de to personer, der har markedsført tjenesten, frem for om tjenesten Popcorn Time er ulovlig. Uanset om de to hjemmesideindehavere har et medvirkensansvar, så kører Popcorn Time stadigvæk, og suger forretningsgrundlaget væk fra den danske filmbranche.

En anden væsentlig grund til at udvikle håndhævelsen er, at politiet (og andre offentlige myndigheder) i dag ikke kan oplyse om, hvilke tjenester, der er ulovlige, medmindre de kan henvise til en dom. Vi vil gerne, at det strafferetslige system kan have en holdning til, hvad der er ret og vrang, baseret på loven. Det kan de ikke i dag. Det betyder reelt, at ingen offentlig myndighed kan guide og vejlede i, hvad der er lovligt/ulovligt på internettet. Altså kan politiet i dag ikke svare en dansker på, om Popcorn Time er ulovlig.

Det er på baggrund af den erfaring, vi nu har fået, at vi er nået til den erkendelse, at digitale sager ikke kan passes ind i de organisatoriske rammer, som vi kender dem i dag. Udviklingen spyttede ud af organisationen, inden den overhovedet er gået i gang. Allerede ved visitationen hos SØIK ryger sagerne ud af systemet, blandt andet fordi der ikke er dansk jurisdiktion. De organisatoriske rammer forhindrer dermed, at vi udvikler. Med andre ord kan SØIK ikke stoppe Popcorn Time i de nuværende organisatoriske rammer.

Derfor er det vores erkendelse, at i stedet for at bede anklagemyndigheden om at udvikle løbende fra sag til sag, så må identificering af målsætning og krav til udviklingen ske i et andet setup. I stedet for at gøre som i dag, hvor sagerne visiteres efter, hvad retssystemet kan håndtere – må vi nu fokusere på, hvad det er retssystemet skal kunne håndtere.

For der er masser af muligheder for at "gøre noget" ved de omfattende kriminelle aktiviteter, der skader Danmarks forretningsgrundlag og forbrugernes tryghed.

Det, som vi mener, at vores retssystem skal kunne, er at stoppe ulovlige aktiviteter. Det skal vi kunne, også selv om der ikke er en kriminel, man kan stoppe og stille til ansvar.

Vi mener, at det beslutningsforslag, der blev fremsat af Venstre og Dansk Folkeparti, som netop var et forslag til en rapport, der skal analysere udfordringerne for Danmark, hvis vi skal kunne håndhæve digital kriminalitet, stadig er dybt relevant.

Der bør nedsættes en gruppe, der arbejder med at undersøge, om vi inden for rammerne af nugældende lov, kan stoppe ulovlige aktiviteter, der skader det danske marked, eller om det kræver lovændringer at imødekomme denne målsætning. Samtidig bør det undersøges, hvilke organisatoriske rammer, der skal til for at løfte opgaven, herunder om der er behov for en specialiseret enhed hos anklagemyndighed og politi.

Gruppen skal blandt andet definere, hvad det er vores retssystem skal kunne i en digital tidsalder – og kræve løsningsmodeller, fx svare på, om politiet kan blokere for ulovlige hjemmesider, om politiet kan lave anden obstruktion af ulovlige aktiviteter, og hvordan politiet kan vise, at noget er ulovligt.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående, og deltager gerne i det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Maria Fredenslund

Direktør, advokat
RettighedsAlliancen

T: +45 2164 7448

E: maria@rettighedsalliancen.dk

www.rettighedsalliancen.dk